

1/3 שנה לאנאפוליס – הבנייה בהתנחלויות נמשכת

צוות מעקב התנחלויות, שלום עכשיו www.peacenow.org.il, מארס 2008

בדו"ח:

- חלק ראשון: נתוני הבנייה בשטח – התנחלויות, מזרח ירושלים, מאחזים.
- חלק שני: נתונים על תכניות ובניה עתידית – התנחלויות, מזרח ירושלים.
- חלק שלישי: מותה של הקפאת הבנייה

חלק ראשון – הבנייה בשטח נמשכת¹

(אוגוסט 2007 – פברואר 2008)

א. בנייה בהתנחלויות (לא כולל מזרח ירושלים):

בנייה ממערב לגדר: גבעת זאב, 5/3/08

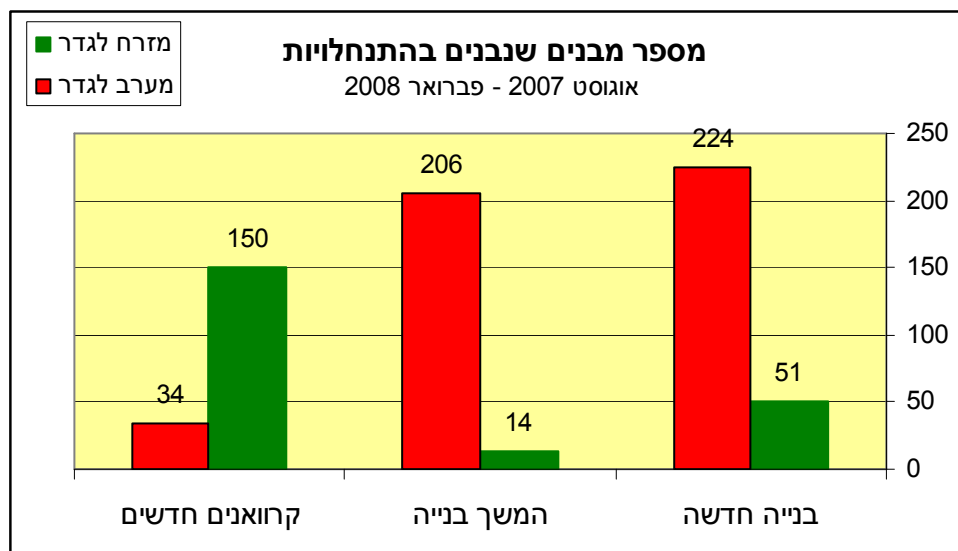
בנייה ממזרח לגדר עלי, 11/2/08

- ב-101 התנחלויות התקיימה התפתחות ובנייה.
- אף פרויקט לא הוקפא – בכל אתרי הבנייה שהיו קיימים לפני ועידת אנאפוליס, נמשכה הבנייה גם אחריה. לפחות 220 מבני קבע ב-37 התנחלויות המשיכו להיבנות (מספר המבנים לא מעיד על מספר יחידות דיור, שמספרן גדול בהרבה, משום שבכל בניין ישנן כמה וכמה יחידות דיור). כ-94% מהמבנים הללו הם בהתנחלויות שממערב לגדר ההפרדה.
- בנייה חדשה – מספר רב יותר של מבנים חדשים החל להיבנות בחודשים האחרונים, ב-53 התנחלויות שונות. כ-275 מבנים חדשים התחילו להיבנות (בהם מספר יחידות דיור גדול בהרבה), רק 81% מהם בהתנחלויות שממערב לגדר ההפרדה. בנוסף לכך הוכשרה קרקע לבנייה של לפחות 7 מבנים נוספים. בין ההתנחלויות ממזרח לגדר שבהן החלה בנייה חדשה: אלון מורה, קרית ארבע, כרמי צור, נוקדים ועפרה.
- בניית קרוואנים² – בחלק מההתנחלויות, בעיקר ממזרח לגדר, הוקמו שכונות קרוואנים

חדשות ב"שיטת הלגו" <http://www.peacenow.org.il/site/he/peace.asp?pi=386&fld=535>, כדי לבנות מהר, בזול ללא היתרי בנייה וללא תכניות מאושרות. לפחות 184 קרוואנים חדשים נבנו בהתנחלויות, כ-150 מהם (82%) בהתנחלויות שממזרח לגדר. בין ההתנחלויות שנבנו בהן קרוואנים: עלי, דולב, פסגות, עפרה, כוכב השחר, יצהר ועוד.

¹ חלק זה מבוסס על השוואת תצלומי אוויר ועל סקר שטח של צוות מעקב התנחלויות שלום עכשיו.

² ספירת הקרוואנים לא כוללת קרוואנים שהחליפו מקום בתוך ההתנחלות, אלא רק קרוואנים חדשים.

ב. בנייה במזרח ירושלים

מדינת ישראל סיפחה לירושלים בשנת 1967, כ-70,000 דונם מעבר לקו הירוק והקימה עליהם עשרות אלפי יחידות דיור לישראלים. אחד ממפעלי הבנייה הגדולים ביותר בארץ הוא פרויקט הבנייה בהר חומה, שהתחיל בסוף שנות ה-90 ונמשך בהיקפים גדולים עד היום.

שכונה אחרת, "נוף ציון", נבנתה בלב של שכונה פלסטינית במזרח ירושלים, במטרה להקשות עוד יותר על אפשרות של פתרון בירושלים. גם בשכונה הזאת נמשכה הבנייה של כ-100 יחידות דיור והיא עומדת לפני סיום. מלבד זאת פורסמו מכרזים ותכניות חדשות בירושלים (ראו פירוט להלן).

שכונת "נוף ציון" בלב השכונה הפלסטינית

בנייה בהר חומה

ג. בנייה במאחזים (אוגוסט 2007 – פברואר 2008)

- ב-58 מאחזים נרשמה בנייה או התפתחות.
- לפחות 16 מבני קבע חדשים נבנו ב-7 מאחזים שונים, ובנייתם של 8 מבנים נוספים נמשכה.
- לפחות 38 קרוואנים חדשים נוספו במאחזים (המספר לא כולל קרוואנים ששינו מקום במאחז).
- 53 מבנים במאחזים הוגדלו – על ידי בניית חדר חדש או הוספת יביל צמוד.
- לטענת משרד הבטחון – שני "מאחזים" פונו בהסכמה בתחילת חודש מארס. בדיקת שלום עכשיו מראה כי האחד לא היה "מאחז" אלא קרוואן נטוש והמאחז השני נותר על כנו (ראו פירוט להלן).

במאחזים שהוקמו אחרי מארס 2001

ממשלת ישראל התחייבה במסגרת מפת הדרכים לפנות את כל המאחזים שהוקמו אחרי מארס 2001, וראש הממשלה אולמרט התחייב שוב לפנותם בועידת אנאפוליס. למרות זאת הבנייה והפיתוח באותם מאחזים נמשכה:

- לפחות ארבעה מבני קבע נבנים במאחזים שהוקמו אחרי מארס 2001 (שני מבנים חדשים בקידה, ומבנה אחד בגבעה 725 ובחוות גלעד).
- 13 קרוואנים חדשים נוספו ב-11 מאחזים שהוקמו אחרי מארס 2001 (גבעת אסף, חוות איקלום, מצפה יצהר, חוות יאיר, מגרון, נווה דניאל צפון, נופי נחמיה, סוסיא צפון מערב, עשהאל, קידה ורמת גלעד).

הכשרת קרקע לקרוואנים במאחז גבעת התמר, 18.3.08

בנייה בלתי חוקית במאחז "דרך האבות"

אחת הדוגמאות הקיצוניות לבנייה לא חוקית שנעשית לאחרונה, בידיעת הרשויות וללא הפרעה, היא בניית המאחז "דרך האבות" על אדמות הכפר אלח'דר באזור בית לחם. המאחז, שהוקם בשנת 2001³, נבנה על אדמות פרטיות של פלסטינים. חלק מאדמות אלה קיבלו מעמד של "אדמות סקר", כלומר שטחים שהמדינה מבקשת להפוך ל"אדמות מדינה". בתשובה לפניית שלום עכשיו כתב דובר המינהל האזרחי את הדברים הבאים:

הנדון: בניה במאחז "דרך אבות" – אלעזר
פניית מתאריך ה-17/7/2007

הריני לאשר קבלת פנייתך ולחלן התייחסות המנהל האזרחי:

1. המאחז נשוא פנייתך הינו בלתי מורשה.
2. המאחז מצוי בחלקו על אדמות שהממונה תובע עליהן בעלות, ואילו בחלקו הנוסף, ככל הנראה, על אדמה פרטית.
3. אין למאחז תכנית מותרת או תכנית בנייה מאושרת עפ"י חוק.
4. במאחז קיימים כ-25 ב"חיים וכנגדם נפתחו הליכי אכיפה בשלבים שונים, לרבות צווי הפסקת עבודה, צווי הריסה, חרמות טובין והגשת תלונות במשטרת ישראל.

"בב"חים" הם ראשי תיבות של תיקי "בניה בלתי חוקית". כלומר, לפי דובר המינהל האזרחי הרשויות מודעות לעבירות המתקיימות במאחז, מוציאות צווי הריסה אך בפועל הבנייה נמשכת, לנגד עיניהן של בעלי הקרקע הפלסטינים שלא יכולים לעשות דבר.

³ לפי נתוני שלום עכשיו, המאחז נכלל ברשימת המאחזים שהוקמו אחרי מארס 2001 שישראל התחייבה לפנות במסגרת השלב הראשון של מפת הדרכים. לפי דו"ח ששון, המאחז הוקם בדיוק לפני כן, בפברואר 2001, אך תצלום אוויר ממאי 2001 מראה כי מלבד מגדל מים ומכולה לא היה במקום כל מבנה או נוכחות של מתנחלים.

בית חדש תוך שבועיים

18/3/08

7/3/08

מקרה חמור במיוחד ארע בימים האחרונים כאשר החלו במאחז לבנות בית חדש, אשר ח"כ לשעבר, יגאל ביבי, מסייע מקרוב לבנייתו. שומרים מטעם ההתנחלות מתריעים אם מגיעים שוטרים או אנשי פיקוח של המנהל האזרחי – ואז הפועלים מוברחים לאחד מהבתים בהתנחלות, עד שילכו הפקחים. הבנייה נמשכת בשעות הערב ובלילות, כדי להבטיח איכלוס מהיר של הבית שלאחריו יקשה על הרשויות לפנותו.

בעלי הקרקע הפלסטינים הגישו תלונה במשטרה ובמינהל האזרחי, עורך דין מטעמם פנה לרשויות שוב ושוב – אך עד כה לא נעשה דבר של ממש לעצירת הבנייה. דומה שלא רק שהממשלה לא מונעת את הבנייה, היא גם מעודדת אותה. ב-24/3/08 פורסמה ידיעה ב"הארץ" לפיה שר הבטחון עומד לאשר תוכנית לבניית שכונה חדשה, של 80 יחידות דיור, שתחבר את המאחז הלא חוקי עם ההתנחלות הסמוכה, אלעזר. אם הדבר נכון, הרי שהמסר של הממשלה ברור: המתנחלים יבנו באופן בלתי חוקי, שר הבטחון ידאג לחבר אותם להתנחלות האם עם שכונה חדשה, ובסופו של דבר יכשיר דה-פקטו את המאחז ולא נדע כי בא אל קרבה של ההתנחלות.

מאמצי אכיפה – תוצאה דלה

בתשובה לבג"צ שהגישה תנועת שלום עכשיו בדרישה לביצוע צווי הריסה שהוצאו לבתים לא חוקיים בשני מאחזים ב-2007 נגד הבניה במאחזים, כולל הריסת מבנים, פינוי קרוואנים ותפישה של כלי עבודה, ראו: <http://www.peacenow.org.il/site/he/peace.asp?pi=370&docid=1616&pos=9>, פירטה המדינה רשימה של פעולות אכיפה שננקטו בשנת 2007 נגד הבניה במאחזים, כולל הריסת מבנים, פינוי קרוואנים ותפישה של כלי עבודה, ראו: http://www.peacenow.org.il/data/SIP_STORAGE/files/6/3456.pdf. למרות זאת, הנתונים בשטח מראים כי הבנייה והפיתוח במאחזים נמשכת למרות הפיקוח, גם אם לא בהיקפים גדולים כבעבר.

להערכת שלום עכשיו לרשימת המינהל, ראו: http://www.peacenow.org.il/data/SIP_STORAGE/files/3/3573.pdf. לאחרונה הודיע אהוד אולמרט כי שני מאחזים פונו בהסכמה. כפי הנראה מדובר ב"עפרה מזרח" – קרוואן בודד, ריק ושבור שעמד במרחק מה מההתנחלות עפרה, ושלאחרונה נוסף לידו קרוואן קטן נוסף. בשלום עכשיו לא התייחסו למקום כמאחז של ממש. המאחז השני, יתיר דרום, הוא מקבץ של ארבעה קרוואנים ליד ההתנחלות מצדות יהודה, אך ביקור שערך צוות מעקב התנחלויות במקום בימים האחרונים גילה הראה שהמאחז עומד על תילו.

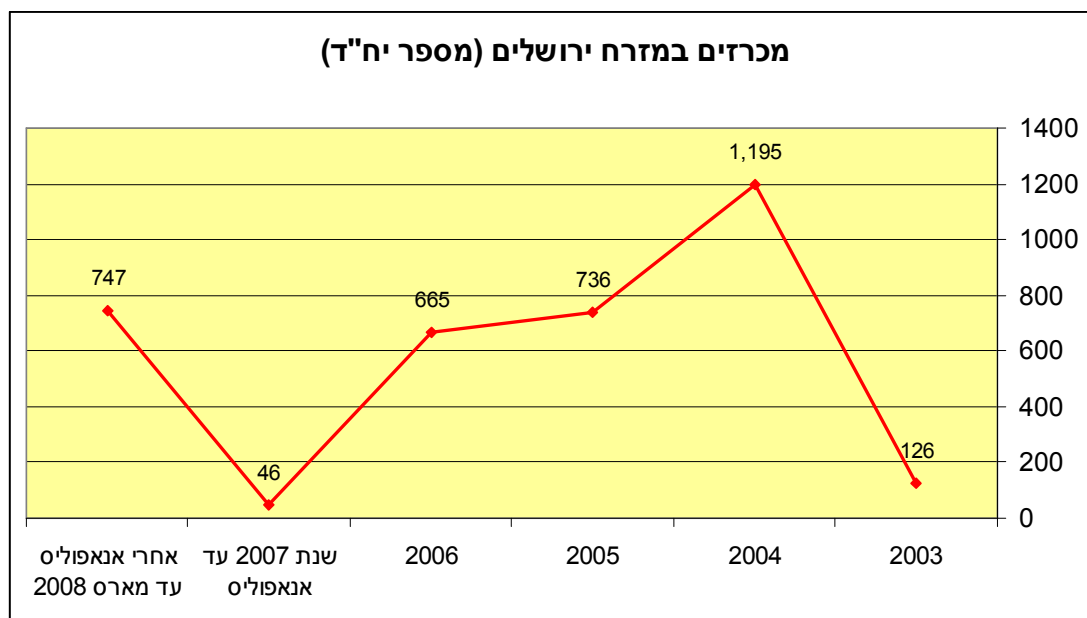
חלק שני – תכניות ומכרזים חדשים מאז ועידת אנאפוליס

ראינו כיצד למרות הצהרת אולמרט על "הקפאת הבנייה", הבנייה נמשכה גם אחרי אנאפוליס בהתנחלויות, במזרח ירושלים ובמאחזים. אך לא רק בנייה שכבר החלה נמשכה בתקופה זו, אלא גם תכניות חדשות קודמו, פורסמו מכרזים לבנייה ואושרו פרויקטים לשיווק. לאורך כל התקופה פורסמו ידיעות רבות בתקשורת על כוונות לבנייה חדשה ועל תכניות חדשות מתוכננות אך לא כולן העידו על מעשים קונקרטיים. צוות מעקב התנחלויות ניסה לעקוב אחר הפרסומים השונים, ולדלות מבין כל ההצהרות והפרסומים את התכניות האמיתיות והקונקרטיות.⁴

א. מזרח ירושלים – זינוק במכרזים ובתכניות הבניה

מאז ועידת אנאפוליס פורסמו מכרזים לבניית כ-750 יחידות דיור בהר חומה ובתלפיות מזרח (ומכרז נוסף למלונאות עם אופציה לשינוי למגורים, שיכול לכלול עשרות יחידות דיור נוספות בשכונת גילה). לשם השוואה, לאורך כל שנת 2007 עד הועידה, פורסמו רק שני מכרזים לבניית 46 יחידות דיור בסה"כ. מלבד זאת הופקדו להתנגדות⁵ תכניות חדשות לבניית 3,648 יחידות דיור במזרח ירושלים. (לשם השוואה, בשנת 2007 לא הופקדו תכניות חדשות במזרח ירושלים, אך אושרו שתי תכניות לבניית 391 יח"ד בסה"כ).

תאריך	התנחלות	סטטוס	מספר יחידות דיור	מספר תכנית
02/12/2007	הר חומה	פרסום מכרז לבנייה	307	7509
31/12/2007	צור באחר	פרסום מכרז לבנייה	440	7984
28/01/2008	רמות ⁶	הפקדת תכנית להתנגדויות	105	6885
28/01/2008	גבעת המטוס	הפקדת תכנית להתנגדויות	2337	א5834
28/1/2008	גבעת המטוס	הפקדת תכנית להתנגדויות	813	ג5834
29/01/2008	גילה	פרסום מכרז לבנייה	מלון עם אופציה לשינוי למגורים	3062
20/02/2008	נוה יעקב	הפקדת תכנית להתנגדויות	393	א6513

⁴ ארגון "עיר עמים" www.ir-amim.org.il עומל בימים אלה על דו"ח עדכני שיפרט את כל התכניות המתוכננות במזרח ירושלים ואת מעמדן המדויק, וסייע לנו בבירור המידע לגבי התפתחויות מאז אנאפוליס.

⁵ ההפקדה להתנגדויות היא שלב חשוב בדרך לאישור הסופי של התכנית. לאחר הכנת התכנית היא עוברת אישור להפקדה בועדה המחוזית לתכנון ובנייה. לאחר ההפקדה ניתנת לציבור הזדמנות להגיש התנגדויות לתכנית תוך 60 ימים מפירסום התכנית. לאחר שמיעת ההתנגדויות ודיון בהן ניתן לאשר את התכנית באופן סופי.

⁶ התכנית המלאה ברמות היא לבניית כ-1,600 יחידות דיור, אך רק 105 מהן מעבר לקו הירוק.

ב. תכניות חדשות בהתנחלויות

שר הבטחון, אהוד ברק, אישר כמה וכמה תכניות לבנייה בהתנחלויות מאז ועידת אנאפוליס, חלקן בהתנחלויות שממזרח לגדר ההפרדה. המפורסם ביותר הוא אישור הממשלה לחדש את היתרי הבנייה לכ-750 יח"ד להקמת שכונה חרדית, "אגן האיילות", בהתנחלות גבעת זאב, על שטח שיגדיל את ההתנחלות בכ-1,100 דונם. להלן רשימה של אישורים שניתנו לאחר ועידת אנאפוליס ושהגיעו לידיעת שלום עכשיו:

התנחלות	יחידות דיור	סטטוס
אבנת	לא ידוע	אישור ביצוע שלב ב'
אלקנה	32	אישור ביצוע שלב ב'
אפרת		אישור הכרזה על אדמות מדינה ב"חורשות אפרת"
אפרת	לא ידוע	אישור תכנית לדיון בועדה המחוזית
אריאל	48	אישור לשיווק (שכונת נוימן)
ביתר עילית	32	אישור לשיווק (32 מגרשים)
גבעת זאב	750	אישור היתרי הבנייה לבניית שכונה חרדית "אגן האיילות"
טלמון	לא ידוע	אישור ביצוע שלב ב'
מודיעין עילית	לא ידוע	הפקדת תכנית חדשה עם תוספות בנייה, מס' 210/9/1/2
מודיעין עילית	לא ידוע	אישור תכנית מס' 210/4/2 - שינוי לתכנית קיימת
מעלה אדומים	52	אישור ביצוע שלב ב'
נגוהות	לא ידוע	אישור ביצוע שלב ב'
שערי תקווה	32	אישור לפיתוח ושיווק שכונה חדשה

סה"כ 946 יחידות דיור (לפחות)

ג. עיר חדשה בשטחים – מודיעין עילית

בתחילת חודש מארס, ללא הכרזה פומבית או טקסים וחגיגות, הרחק מעין הציבור, אישר שר הפנים את הפיכת המועצה המקומית מודיעין עילית לעיר. מודיעין עילית התפרסמה בשנים האחרונות על רקע עבירות בנייה רחבות היקף ואי סדרים רבים והיא כיכבה בדו"חות של מבקר המדינה. דומה שבמקרה זה על כל פשעים תכסה השאיפה להרחבת ההתנחלויות, והיא "זוכה" להתקדם למעמד של עיר.

מודיעין עילית, התנחלות חרדית, הוקמה בפועל אחרי הסכם אוסלו, ב-1996, ובגידול מסחרר הפכה כיום להתנחלות הגדולה ביותר בשטחים.

הענקת מעמד של עיר, מלבד שינויים תקציביים ומינהליים מהווה למעשה הכרזה ישראלית סמלית על חיזוק וטיפוח ההתנחלות גם לעת הסדר קבע. שלום עכשיו פנתה למשרד הפנים במסגרת ההליך המקדים להכרזה על מודיעין עילית כעיר בשורה של טיעונים המתנגדים להכרזה, אך עד היום הפנייה לא זכתה להתייחסות רשמית, וועדת הבדיקה העבירה המלצתה לשר הפנים בלי לשמוע את שלום עכשיו, ראו: <http://www.peacenow.org.il/site/he/peace.asp?pi=66&docid=1532>.

חלק שלישי: ההקפאה שנמסה – כרוניקה של התחייבות ללא כיסוי

מאז הכרזתו של אולמרט בועידת אנאפוליס על הקפאת ההתנחלויות, פורסמו עשרות הצהרות של שרים בממשלתו שניסו למנוע את הקפאת הבנייה ולצמצם אותה עד כדי ביטולה⁷, בסופו של דבר לא נשאר כמעט דבר מההבטחה להקפא את ההתנחלויות.

- **הפשרה ראשונה: ההקפאה לא כוללת פרוייקטים שכבר החלו להיבנות** – ההכרזה של אולמרט לא לוותה בעצירה של שום פרוייקט בנייה שהיה כבר קיים בשטח, והמסר היה ברור: אין כוונה אמיתית להקפיא את הבנייה, בכל מקום שבו החלה הבנייה עוד לפני ועידת אנאפוליס, היא נמשכה גם אחריה. בניגוד לאולמרט, כאשר הוביל רה"מ יצחק רבין את ישראל למו"מ עם הפלסטינים, הוא הקפיא את ההתנחלויות ואף הפסיק פרוייקטים באמצע. הדבר דרש אמנם הוצאה כספית לפיצוי הקבלנים שהחלו לבנות על סמך אישורים והסכמים קודמים – אך האינטרס הישראלי של קידום הסכם קבע וסיכוי להסדר של שלום דחה את המחויבות העיסוקית, הקבלנים פוצו והמבנים נשארו בלתי גמורים במשך שנים. ההקפאה נוסח אולמרט לא כללה פרוייקטים שכבר החלו ומשם קצרה הדרך לכירסום בהקפאה המוכרזת.
- **הפשרה שניה: הוצאת מזרח ירושלים ממסגרת ההקפאה** - פחות מחודש אחרי ועידת אנאפוליס, פירסם משרד השיכון מכרז לבניית 307 יחידות דיור חדשות בהר חומה במזרח ירושלים. בעקבות הביקורת הבינלאומית הקשה, ניסו גורמים בממשלה לטעון כי ה"הקפאה" אינה כוללת את הבנייה במזרח ירושלים. מיד אחר כך פורסמו מכרזים נוספים לבנייה במזרח ירושלים ותכניות חדשות קודמו ואושרו בקצב מהיר.

גושי ההתנחלויות – "לב לבה של ירושלים"??

הפשרה שלישית: הוצאת "גושי ההתנחלויות" ממסגרת ההקפאה - כאשר עלתה ביקורת על המשך הבנייה בהתנחלויות שמחוץ לירושלים, ביניהן מעלה אדומים, בית"ר עילית וגבעת זאב, החלו קולות בממשלה לומר שההתנחלויות שמסביב לירושלים הינן בבחינת חלק מירושלים לצורך הבנייה. "לא הבטחנו מעולם להקפיא את כל הבנייה ביהודה ושומרון" אלא רק מחוץ ל"גושי ההתנחלויות", צוטט שר השיכון, זאב ביום ב-9/3/08. תכנית להקמת שכונה חרדית בגבעת זאב, מצפון - מערב לירושלים, עוכבה

במשך כמה חודשים, אך בסופו של דבר, בגלל לחצים של גורמים בממשלה ומחוצה לה, ובמיוחד של מפלגת ש"ס – אישר ראש הממשלה גם את הבנייה החדשה בגבעת זאב. הגדיל לעשות אחד השרים כאשר בראיון ברדיו הכריז כי גבעת זאב היא "לב ליבה של ירושלים" (למרות שהשכונה המתוכננת נמצאת במרחק 5 ק"מ בקו אווירי מקצה הגבול המוניציפאלי של "ירושלים המאוחדת").

- **התמוססות כל ההקפאה** - במקביל, ובלי פירסום נרחב, אישר שר הבטחון בחשאי שורה של תכניות לבנייה ולשיווק יחידות דיור חדשות באריאל, באפרת, בשערי תקווה ובהתנחלויות נוספות, חלקן בהתנחלויות שממזרח לגדר ההפרדה, כמפורט לעיל.
- **התוצאה: תנופת בנייה בהתנחלויות ובמזרח ירושלים** - העובדות בשטח מראות שלמרות ההצהרות וההתחייבויות של אולמרט וממשלתו - הבנייה נמשכת בכל מקום שבו כבר החלה; אושרו תכניות ופרוייקטים חדשים (בעיקר במזרח ירושלים וב"גושי ההתנחלות"); ולבסוף גם בהתנחלויות מרוחקות, מעבר לגדר ההפרדה, ניתנו אישורים לבנייה ולפיתוח.

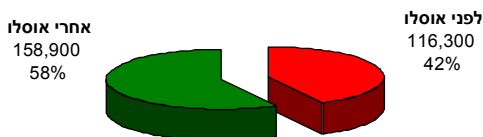
⁷ ארגון "קשב" פירסם ניתוח של הדיווח התקשורתי בנושא הקפאת ההתנחלויות מאז ועידת אנאפוליס ראו: www.keshev.org.il

בניה בהתנחלויות תוך מו"מ – טעות לעולם חוזרת?

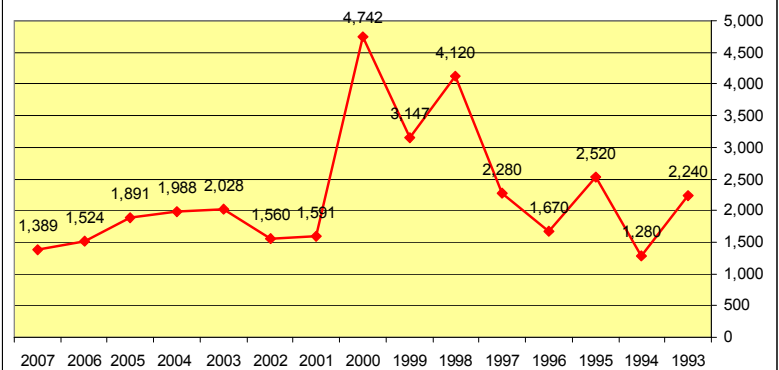
סטירת לחי לתהליך המדיני - אחת הפעולות המשמעותיות שעשתה מדינת ישראל מאז החל תהליך אוסלו ואשר תרמה לאובדן הלגיטימציה שלו בעיני הפלסטינים היתה המשך הבנייה בהתנחלויות. הציבור הישראלי, כמו גם הנהגתו, לא הבינו עד כמה קשה וקטלני המשך הבנייה בהתנחלויות לכל סיכוי של הסדר קבע. האופוזיציה הפלסטינית, שהתנגדה לתהליך אוסלו ולהידברות עם ישראל טענה כל הזמן כי הסכם אוסלו, במקום להביא לנסיגה של ישראל מהשטחים, לסיום הסכסוך ולהסכם קבע הביא **להכפלת מספר המתנחלים** בתוך עשר שנים, ולהכבדת הכיבוש על הפלסטינים. התסכול הפלסטיני נוכח המשך הבנייה בהתנחלויות למרות הדיבורים על הסכם, הוא אחד הדברים המרכזיים שעמדו ברקע התפרצות האלימות בספטמבר 2000, אחרי שמנהיגים ישראלים הכריזו על כשלון השיחות בקמפ דייד. כל בנייה בהתנחלויות, כולל בגושי ההתנחלויות ובמזרח ירושלים, מחזקת את הקיצוניים הפלסטינים שרואים בה "הוכחה" לכך שישראל מבינה רק את שפת הכוח ושהיא לא מתכוונת באמת לשלום, ולכן גם אין טעם בהידברות עימה.

כל עוד אין הסכמה ישראלית-פלסטינית על קו הגבול ביניהן במסגרת הסכם קבע, שום בנייה מעבר לקו הירוק, אפילו בגושי ההתנחלויות ובמזרח ירושלים, לא תהיה לגיטימית, לא תוכר על ידי העולם ותהווה עילה להמשך הסכסוך. **קביעת עובדות בשטח** – המשך הבנייה בהתנחלויות, תוך כדי מו"מ, קובעת עובדות בשטח שעלולות להעלות את מחיר ההסכם ואולי אף למנוע אותו. כך למשל, בנייה מאסיבית מסביב לירושלים המזרחית מנתקת את מזרח ירושלים מהגדה המערבית, ומונעת אפשרות של הקמת מדינה פלסטינית שבירתה מזרח ירושלים. כל בנייה בהתנחלויות מעלה את המחיר של ההסכם העתידי - יותר מתנחלים לפנות ויותר שטחים להעביר לפלסטינים במסגרת חילופי השטחים.

מספר המתנחלים שהתווספו בהתנחלויות (נכון לדצמבר 2007)

התחלות בניה בהתנחלויות* (מספר יחידות דיור)

* לא כולל מזרח ירושלים, נתוני למ"ס.

הבנייה נמשכת ונמשכת

לכל אורך תהליך אוסלו המשיכה ישראל לבנות בכמות עצומה בשטחים. תחת כל הממשלות נמשכה הבנייה, שהגיעה לשיאה בימי ממשלת ברק. תלונות המתנחלים על "הקפאה" בהתנחלויות, אינן אלא מגמה שנמשכת מאז תחילת האינתיפאדה שהביאה להאטה מסויימת בקצב הבנייה, אך עדיין מדובר באלפי יחידות דיור בשנה.